

This question paper contains 4+2 printed pages]

P—84—2015

FACULTY OF ARTS, COMMERCE AND SCIENCE

B.A., B.Com., B.Sc. (First Year) (First Semester)

EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

ENGLISH (Compulsory)

(Theory + MCQ)

(Friday, 20-11-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—30+10=40

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

Theory

1. Explain with reference to the context any *one* of the following : 4

(i) The train came to Deoli, and I looked up and down the platform, but I could not see the girl anywhere.

(ii) 'Please' and 'Thank you' are the small change with which we pay our way as social beings.

P.T.O.

2. What message does Subroto Bagchi convey in 'Go Kiss the World' ? 8

Or

How does the story 'Karma' throw light on the character of Sir Mohan Lal ?

3. Write short answers to the following questions (any two) : 8

- (i) How can a man remove miseries according to Vivekananda ?
- (ii) What is the significance of scientific point of view according to JBS Haldane ?
- (iii) What is the moral of the essay, 'On Saying Please' ?
- (iv) Write a note on the theme of 'If You Are Wrong, Admit It.'
4. (a) Write a report on your visit to a flood affected area. 5

Or

Write an E-mail to your friend inviting him/her for the marriage of your brother.

- (b) Write an application to the Manager, Indian Locomotive Ltd.,
Mumbai, for the post of Computer Operator. 5

Or

Write a letter to the Editor of the local newspaper, highlighting
the shortage of Municipal Water Supply in your area.

MCQ

10

1. (i) Give synonym of 'respect' :
- (a) defend
 - (b) hate
 - (c) esteem
 - (d) annoy
- (ii) The synonym of is 'admit'.
- (a) refuse
 - (b) examine
 - (c) compel
 - (d) accept

P.T.O.

(iii) Choose antonym for 'misery' :

- (a) delight
- (b) pain
- (c) unhappy
- (d) polite

(iv) Give antonym of 'expensive' :

- (a) costly
- (b) cheap
- (c) rising
- (d) easy

(v) I don't know the train stopped at Deoli.

- (a) what
- (b) why
- (c) how come
- (d) when

(vi) What will the teacher if I go so late ?

- (a) think
- (b) thought
- (c) be thinking
- (d) being thought

(vii) Ignorance is, knowledge is

- (a) Life, avoidable
- (b) death, life
- (c) bliss, painful
- (d) painful, bliss

(viii) The work 'Malgudi Days' belongs to

- (a) A. G. Gardiner
- (b) R. K. Narayan
- (c) Ruskin Bond
- (d) J. B. S. Haldane

(ix) Swami did not do his home work because

(a) he was lazy

(b) he was busy with other work

(c) he loved to get caned at school

(d) he was not able to understand it.

(x) According to Haldane, the scientific standpoint is

(a) truthful and legal

(b) impartial and informative

(c) legal and impartial

(d) truthful and impartial

This question paper contains 16+3 printed pages]

P—1/2—2015

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

HISTORY

Paper I

[History of Ancient India (Up to 647 A.D.)]

Or

[History of Indian Culture (Up to 647 A.D.)]

(MCQ + Theory)

(Monday, 19-10-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—10+30=40

[History of Ancient India (Up to 647 A.D.)]

N.B. :- (i) All questions are compulsory.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

P.T.O.

MCQ

1. Attempt the following multiple choice questions :

10

खालील बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा :

(i) Which is the archaeological source ?

- (a) Coin
- (b) Tripitakas
- (c) Ramayan
- (d) All of the above

पुरातत्त्विय साधन कोणते आहे ?

- (a) नाणी
- (b) त्रिपीटके
- (c) रामायण
- (d) वरीलपैकी सर्व

(ii) Which is the ancient Veda.

- (a) Atharvaveda
- (b) Rigveda
- (c) Samveda
- (d) Yajurveda

सर्वात प्राचीन वेद कोणता आहे ?

- (a) अथर्ववेद
- (b) ऋग्वेद
- (c) सामवेद
- (d) यजुर्वेद

(iii) Who is the writer of book 'Harshacharita' ?

- (a) Megasthenes
- (b) Menander
- (c) Banabhatta
- (d) Chanakya

'हर्षचरित' हा ग्रंथ कोणी लिहिला ?

- (a) मेगॅस्थेनीस
- (b) मिनॅंडर
- (c) बाणभट्ट
- (d) चाणक्य

(iv) Who discovered Sindhu civilization ?

(a) Dayaram Sahani

(b) Megasthenes

(c) Pandit Nehru

(d) Plini

सिंधू संस्कृतीचा शोध कोणी लावला ?

(a) दयाराम साहनी

(b) मेगॅस्थेनीस

(c) पंडित नेहरू

(d) प्लीनी

(v) Harappa town is situated at the bank of river.

(a) Sindhu

(b) Ghaghra

(c) Sutlej

(d) Ravi

हरप्पा हे शहर नदीच्या तीरावर आहे.

- (a) सिंधू
- (b) घागरा
- (c) सतलज
- (d) रावी

(vi) Who wrote the Mahabharat ?

- (a) Valmiki
- (b) Bhas
- (c) Vyasa
- (d) Aarya Chanakya

महाभारत कोणी लिहिले ?

- (a) वाल्मिकी
- (b) भास
- (c) व्यास
- (d) आर्य चाणक्य

(vii) Find *odd* in the following :

(a) Ramayana

(b) Mahabharat

(c) Puran

(d) Murti

खालीलपैकी विसंगत शोधा.

(a) रामायण

(b) महाभारत

(c) पुराण

(d) मुर्ती

(viii) Who was the 24th Tirthankara of Jain Religion ?

(a) Rishabhadeva

(b) Vardhaman Mahavir

(c) Parshvanath

(d) Ajitnath

जैन धर्मातील हा चोवीसावा तीर्थंकर होय.

- (a) ऋषभदेव
- (b) वर्धमान महावीर
- (c) पार्श्वनाथ
- (d) अजितनाथ

(ix) Inscription is source.

- (a) Archaeological
- (b) Literary
- (c) Written
- (d) None of the above

शिलालेख हे साधन आहे.

- (a) भौतिक
- (b) वाङ्मयीन
- (c) लिखित
- (d) वरीलपैकी नाही

(x) In which language are the original Buddhist books written ?

(a) Pali

(b) Brahmi

(c) Magadhi

(d) Sanskrit

बौद्ध धर्मातील मूळ धार्मिक ग्रंथ कोणत्या भाषेत लिहिलेले आहेत ?

(a) पाली

(b) ब्राह्मी

(c) मागधी

(d) संस्कृत

Theory

2. Give an account of archaeological sources of Ancient Indian History.

10

प्राचीन भारतीय इतिहासाच्या भौतिक साधनांचा आढावा घ्या.

Or

(किंवा)

Explain the social life in the Vedic Age.

वेदकालीन सामाजिक जीवनाचा आढावा घ्या.

3. Write about the town planning of Indus civilisation. 10

सिंधू संस्कृतीतील नगर रचनेविषयी माहिती लिहा.

Or

(किंवा)

Explain the philosophy of Jainism.

जैन धर्माच्या तत्त्वज्ञानाविषयी माहिती लिहा.

4. Write short notes on any two : 10

(a) Old Stone Age

(b) Ramayan

(c) Aashram Vyavastha

(d) Asthang Marg.

P.T.O.

कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

- (a) जुने अश्मयुग
- (b) रामायण
- (c) आश्रम व्यवस्था
- (d) अष्टांग मार्ग.

OR

(किंवा)

[History of Indian Culture (Up to 647 A.D.)]

N.B. :- (i) All questions are compulsory.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) First half an hour is reserved for MCQ.

(iv) Negative marks for wrong answers only for MCQ.

(i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) पहीला अर्धा तास MCQ साठी राखीव आहे.

(iv) चुकीच्या उत्तरास नकारात्मक गुण फक्त MCQ साठी आहेत.

MCQ

1. Attempt the following multiple choice questions : 10

खालील बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा :

- (i) How many divisions of the stone age are there ?

(a) One

(b) Two

(c) Four

(d) Five

अश्मयुगाचे किती विभाग आहेत ?

(a) एक

(b) दोन

(c) चार

(d) पाच

- (ii) Metal age is also known as

(a) Latter stone age

(b) Middle stone age

(c) Copper stone age

(d) All of the above

धातु युगाला असेही संबोधतात.

- (a) उत्तराश्रमयुग
- (b) मध्याश्रमयुग
- (c) ताम्रपाषाणयुग
- (d) वरीलपैकी सर्व

(iii) How many 'types of last rites are there in Indus Valley Civilization ?

- (a) Two
- (b) Three
- (c) Four
- (d) None of the above

सिंधू संस्कृतीत अन्त्यसंस्काराचे प्रकार आहेत.

- (a) दोन
- (b) तीन
- (c) चार
- (d) वरीलपैकी नाही

(iv) 'The Great Bath' was found in the city.

(a) Mohenjo Daro

(b) Harappa

(c) Kalibangan

(d) Lothal

महास्नान गृह या शहरात सापडले होते.

(a) मोहेंजोदडो

(b) हडप्पा

(c) कालीबंगन

(d) लोथल

(v) Who discovered Indus Valley Civilization ?

(a) Dayaram Sahani

(b) Megasthenes

(c) Pandit Nehru

(d) Plini

सिंधू संस्कृतीचा शोध कोणी लावला ?

- (a) दयाराम साहनी
- (b) मेगॅस्थेनिस
- (c) पंडित नेहरू
- (d) प्लीनी

(vi) "Basic settlement of Aryans was Middle Asia" who has said ?

- (a) Sir William Jones
- (b) Machiavelli
- (c) Robert Riswell
- (d) Max Muller

"आर्यांचे मूळ वसतीस्थान मध्य आशिया होते" असे कोणी म्हटले आहे ?

- (a) सर विलियम जोन्स
- (b) मॅकॅव्हली
- (c) रॉबर्ट रिस्वेल
- (d) मॅक्स मुलर

(vii) Who had the power of studying Veda in Vedic period ?

- (a) Brahamans
- (b) Vaishyas
- (c) Kshatriyas
- (d) Shudras

वैदिक काळात वेदांचा अभ्यास करण्याचा अधिकार कोणास होता.

- (a) ब्राह्मण
- (b) वैश्य
- (c) क्षत्रिय
- (d) शुद्र

(viii) Kauravas and Pandavas are related with

- (a) Ramayan
- (b) Bible
- (c) Mahabharat
- (d) None of the above

कौरव आणि पांडव कशाशी संबंधीत आहेत ?

- (a) रामायण
- (b) बायबल
- (c) महाभारत
- (d) वरीलपैकी नाही

(ix) How many types of marriages are there in Dharmashastra ?

- (a) 06
- (b) 08
- (c) 10
- (d) 12

धर्मशास्त्रात विवाहाचे एकूण प्रकार सांगितले आहेत.

- (a) 06
- (b) 08
- (c) 10
- (d) 12

(x) Which Varna was included in Slavery system ?

- (a) Brahman
- (b) Kshatriya
- (c) Vaishya
- (d) Shudra

खालीलपैकी कोणता वर्ण गुलामपद्धति समाविष्ट होता.

- (a) ब्राह्मण
- (b) क्षत्रिय
- (c) वैश्य
- (d) शुद्रा

Theory

2. Write the salient features of Indus Valley Civilization. 10

सिंधू संस्कृतीची ठळक वैशिष्ट्ये लिहा.

P.T.O.

Or

(किंवा)

Describe the political and religious life in the period of pre-Vedic culture.

पूर्व वैदिक संस्कृतीकालीन राजकीय आणि धार्मिक जीवनाचे वर्णन करा.

3. State the political and social condition in the age of 16 Mahajanpadas. 10

सोळा महाजनपदकालीन राजकीय व सामाजिक परिस्थिती सांगा.

Or

(किंवा)

Write on social structure in Ancient India.

प्राचीन भारतातील सामाजिक रचनेची माहिती लिहा.

4. Write short notes on (any two) : 10

- (a) Social life in Stone Age
- (b) Religious life in post Vedic period
- (c) The Epic
- (d) Untouchability

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन)

- (a) अश्मयुगीन समाज जीवन
- (b) उत्तरवैदिककालीन धार्मिक जीवन
- (c) महाकाव्य
- (d) अस्पृश्यता.

This question paper contains 16+3 printed pages]

P—21/22—2015

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

HISTORY

Paper II

[History of India (648 to 1526 A.D.)]

OR

[History of South India (Upto 1318 A.D.)]

(MCQ+Theory)

(Tuesday, 20-10-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

[History of India (648 to 1526 A.D.)]

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) First half hour is reserved for MCQ.

(iv) Negative marking system is applicable.

(i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) पहिल्या अर्धातास बहुपर्यायी प्रश्नांसाठी राखीव आहे.

(iv) नकारात्मक गुणपद्धत लागू आहे.

P.T.O.

(MCQ)

Choose the *correct* answer :

10

योग्य पर्याय निवडा :

1. Who was the founder of Rashtrakut Empire ?

- (a) Dantidurg
- (b) Ramchandradev
- (c) Krishna III
- (d) Bhillam

राष्ट्रकूट साम्राज्याचा संस्थापक कोण होता ?

- (a) दंतीदुर्ग
- (b) रामचंद्रदेव
- (c) कृष्ण III
- (d) भिल्लम

2. In which district Hottal temple is situated ?

- (a) Hingoli
- (b) Amaravati
- (c) Dhule
- (d) Nanded

होटल मंदीर कोणत्या जिल्ह्यात आहे ?

- (a) हिंगोली
- (b) अमरावती
- (c) धुळे
- (d) नांदेड

3. Which drama was written by Bhavbhuti ?

- (a) Shakuntal
- (b) Malatimadhav
- (c) Venisanhar
- (d) Meghdut

भवभूतीने खालीलपैकी कोणते 'नाटक' लिहीले ?

- (a) शाकुंतल
- (b) मालतीमाधव
- (c) वेणिसंहार
- (d) मेघदूत

4. Who was the last king of Gahadwal Dynasty ?

- (a) Jaychand
- (b) Chandradev
- (c) Yashovigrah
- (d) Harishchandra

गहडवाल घराण्याचा शेवटचा राजा कोण होता ?

- (a) जयचंद
- (b) चंद्रदेव
- (c) यशोविग्रह
- (d) हरिश्चंद्र

5. Who defeated Ramchandradev Yadav ?

- (a) Allauddin Khilji
- (b) Allauddin Hasan Bahamani
- (c) Bhillam
- (d) Harihar

रामचंद्रदेव यादव पराभूत कोणी केले ?

- (a) अल्लाउद्दीन खिलजी
- (b) अल्लाउद्दीन हसन बहामणी
- (c) भिल्लम
- (d) हरिहर

6. Hemandri Pandit belonged to which dynasty ?

- (a) Vijayanagar
- (b) Bahamani
- (c) Yadav
- (d) Chandel

हेमांद्री पंडित खालीलपैकी कोणत्या घराण्यात होता ?

- (a) विजयनगर
- (b) बहामनी
- (c) यादव
- (d) चंदेल

7. To which dynasty was Mahindrapal related ?

- (a) Yadav
- (b) Chauhan
- (c) Gurjar
- (d) Bahamani

महिंद्रपाल हा राजा कोणत्या घराण्याशी संबंधित आहे ?

- (a) यादव
- (b) चौहान
- (c) गुर्जर
- (d) बहामणी

8. In which reign was Kailash temple built ?

- (a) Krishna III
- (b) Ramchandradev Yadav
- (c) Bhillam
- (d) Krishna I

कैलास मंदीर कोणत्या राजाच्या काळात निर्माण झाले ?

- (a) कृष्ण तिसरा
- (b) रामचंद्रदेव यादव
- (c) भिल्लम
- (d) कृष्ण पहिला

9. was capital city of Yadav dynasty.

- (a) Kalyani
- (b) Badami
- (c) Devgiri
- (d) Ter

यादव घराण्याची राजधानी हा होती.

- (a) कल्याणी
- (b) बदामी
- (c) देवगिरी
- (d) तेर

10. Who wrote 'Viveksindhu' ?

(a) Jaidev

(b) Kalhan

(c) Mukundraj

(d) Chintamani

'विवेकसिंधु' हा ग्रंथ कोणी लिहीला ?

(a) जयदेव

(b) कल्हण

(c) मुकुंदराज

(d) चिंतामनी

(Theory)

1. Explain the Archaeological sources of Indian History. 10

भारतीय इतिहासाची पुरातत्वीय साधने स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Give the information of Rashtrakuta dynasty.

राष्ट्रकुट घराण्याची माहिती लिहा.

2. Write the achievements of Tailap-II.

10

तैलप दुसरा यांची कामगिरी लिहा.

Or

(किंवा)

Write the causes of decline of Rajput States.

राजपुत राज्यांच्या ऱ्हासाची कारणे लिहा.

3. Write short notes on (any two) :

10

(i) Bhillam-V

(ii) Chauhan dynasty

(iii) Harihar

(iv) Allauddin Hasan Bahamani.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

- (i) भिल्लम पाचवा
- (ii) चौहान घराणे
- (iii) हरिहर
- (iv) अल्लाउद्दीन हसन बहामणी.

OR

(किंवा)

[History of South India (Upto 1318 A.D.)]

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) First half hour is reserved for MCQ.

(iv) Negative marking system is applicable.

(i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) पहिला अर्धातास बहुपर्यायी प्रश्नांसाठी राखीव असेल.

(iv) नकारात्मक गुणपद्धत लागू आहे.

(MCQ)

Choose the correct answer :

10

योग्य पर्याय निवडा :

1. was capital city of Satavahan.

- (a) Paithan
- (b) Kalyani
- (c) Badami
- (d) Devgiri

सातवाहन घराण्याची ही राजधानी होती.

- (a) पैठण
- (b) कल्याणी
- (c) बदामी
- (d) देवगिरी

2. In which district is Kandhar temple situated ?

- (a) Parbhani
- (b) Aurangabad
- (c) Nagpur
- (d) Nanded

P.T.O.

कंधार मंदिर कोणत्या जिल्ह्यामध्ये आहे ?

- (a) परभणी
- (b) औरंगाबाद
- (c) नागपूर
- (d) नांदेड

3. Hala king belonged to which dynasty ?

- (a) Chalukya
- (b) Satavahana
- (c) Rashtrakut
- (d) Vakatak

राजा हाल कोणत्या घराण्यातील राजा होता ?

- (a) चालुक्य
- (b) सातवाहन
- (c) राष्ट्रकुट
- (d) वाकाटक

4. Govind III belonged to which dynasty ?

- (a) Vakatak
- (b) Rashtrakut
- (c) Chalukya
- (d) Satavahana

गोविंद तिसरा हा कोणत्या घराण्यातील राजा होता ?

- (a) वाकाटक
- (b) राष्ट्रकुट
- (c) चालुक्य
- (d) सातवाहन

5. Who was the founder of Badami Chalukya dynasty ?

- (a) Manglesh
- (b) Kirti Varman
- (c) Tailap-II
- (d) None of the above

बदामीच्या चालुक्य घराण्याचा संस्थापक कोण होता ?

- (a) मंगलेश
- (b) किर्ती वर्मन
- (c) तैलप दुसरा
- (d) वरीलपैकी नाही

6. Who was the founder of Vakataka's 'Vatsagulm' branch organization ?

- (a) Sarvasen
- (b) Harisen
- (c) Pravarsen-II
- (d) Vindhyashakti-II

वाकाटकांच्या 'वत्सगुल्म' शाखेचा संस्थापक कोण ?

- (a) सर्वसेन
- (b) हरीसेन
- (c) प्रवरसेन द्वितीय
- (d) विंध्यशक्ती द्वितीय

7. Kailash temple was made in regime of

- (a) Satavahana
- (b) Vakatak
- (c) Chalukya
- (d) Rashtrakut

कैलास मंदिराची निर्मिती काळात झाली.

- (a) सातवाहन
- (b) वाकाटक
- (c) चालुक्य
- (d) राष्ट्रकुट

8. Caves of Mahur were built in period.

- (a) Chalukya
- (b) Rashtrakut
- (c) Yadav
- (d) Satavahana

माहुर लेण्यांची निर्मिती च्या काळात झाली.

- (a) चालुक्य
- (b) राष्ट्रकुट
- (c) यादव
- (d) सातवाहन

9. Which book was written by King Sarvsen ?

- (a) Geet Govind
- (b) Mitakshara
- (c) Setubandha
- (d) Harivijay

राजा सर्वसेनने लिहिलेला ग्रंथ कोणता ?

- (a) गीत गोविंद
- (b) मिताक्षरा
- (c) सेतूबंध
- (d) हरीविजय

10. Badami Chalukya Dynasty was established in year.

(a) A.D. 235

(b) A.D. 335

(c) A.D. 435

(d) A.D. 535

बदामीच्या चालुक्य घराण्याची स्थापना या वर्षी झाली.

(a) इ.स. 235

(b) इ.स. 335

(c) इ.स. 435

(d) इ.स. 535

(Theory)

1. Describe the Archaeological sources of South Indian history. 10

दक्षिण भारताच्या इतिहासाच्या भौतिक साधनांचे वर्णन करा.

P.T.O.

Or

(किंवा)

Describe the main events of the reign of Gautamiputra Satkarni.

गौतमीपुत्र सातकर्णीच्या कारकिर्दीतील महत्वाच्या घटनांचा आढावा घ्या.

2. Give an account of Vakatak dynasty and state its achievements.

10

वाकाटक घराण्याची माहिती देऊन त्यांचे योगदान स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Describe the political history of Rashtrakutas.

राष्ट्रकुटांच्या राजकीय इतिहासाचे वर्णन करा.

3. Write short notes on any two of the following :

10

(i) Pitalkhora

(ii) Pulkeshi-II

(iii) Krishna-I

(iv) Harisen.

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर थोडक्यात टिपा लिहा :

- (i) पितळखोरा
- (ii) पुलकेशी द्वितीय
- (iii) कृष्ण पहिला
- (iv) हरिसेन.

This question paper contains 16+4 printed pages]

P—275/276—2015

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

ECONOMICS

Paper II

(Co-operation)

OR

(Agricultural Economics)

(MCQ+Theory)

(Wednesday, 18-11-2015) Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

(Co-operation)

N.B. :— (i) Attempt All questions..

(ii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(MCQ)

Choose the *correct* answer :

10

योग्य उत्तर निवडा :

1. is the father of Co-operation.

(a) Dr. Robinson

(b) Dr. Pigou

(c) Robert Owen

(d) Dr. Marshall

P.T.O.

..... हा सहकाराचा जनक आहे.

- (a) डॉ. रॉबिन्सन
- (b) डॉ. पिंगू
- (c) रॉबर्ट ओवेन
- (d) डॉ. मार्शल

2. In world, first Co-operative Department Store was started in

- (a) Roachdel
- (b) England
- (c) Manchester
- (d) Lenark

जगात सर्वप्रथम येथे सहकार ग्राहक भांडार सुरु केले.

- (a) रॉडेल
- (b) इंग्लंड
- (c) मॅचेस्टर
- (d) लेनार्क

3. First Co-operative Act in India was passed in the year :

(a) 1904

(b) 1912

(c) 1918

(d) 1920

भारतात पहिला सहकारी कायदा या वर्षी करण्यात आला.

(a) 1904

(b) 1912

(c) 1918

(d) 1920

4. Which is Apex Bank ?

(a) State Co-operative Bank

(b) Regional Rural Bank

(c) Reserve Bank of India

(d) State Bank of India

शिखर बँक कोणती आहे ?

- (a) राज्य सहकारी बँक
 (b) प्रादेशिक ग्रामीण बँक
 (c) भारतीय रिझर्व्ह बँक
 (d) स्टेट बँक ऑफ इंडिया

5. Match Group 'A' with Group 'B' and select the correct answer from the codes given below :

Group 'A'	Group 'B'
(1) Structure of Co-operative Credit Society	(i) 1904
(2) Principles of Co-operation	(ii) Three-tier
(3) District Central Co-operative Bank	(iii) Democratic Administration
(4) Primary Credit Co-operative Society	(iv) 1912

Codes :

	(1)	(2)	(3)	(4)
(a)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(b)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(c)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(d)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)

गट 'अ' व गट 'ब' यांच्या जोड्या जूळवून खालीलपैकी योग्य संकेतांक

निवडा :

गट 'अ'

गट 'ब'

(1) सहकार पतसंस्थेची रचना	(i) 1904
(2) सहकाराचे तत्व	(ii) त्रिस्तरीय
(3) जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी	(iii) लोकशाही कारभार
बँक	
(4) प्राथमिक सहकारी पतसंस्था	(iv) 1912

संकेतांक :

(1)	(2)	(3)	(4)
(a) (ii)	(iii)	(iv)	(i)
(b) (i)	(ii)	(iii)	(iv)
(c) (iv)	(iii)	(ii)	(i)
(d) (i)	(iv)	(iii)	(ii)

6. Find out the odd option :

- (a) Dairy Co-operative Society
- (b) Marketing Society
- (c) Sugar Co-operative Factory
- (d) District Co-operative Bank

विसंगत पर्याय शोधा :

- (a) दुग्ध सहकारी संस्था
- (b) विपणन संस्था
- (c) सहकारी साखर कारखाना
- (d) जिल्हा सहकारी बँक

7. Identify the *correct* pair :

- (a) Primary Credit Co-operative Society—State
- (b) Urban Co-operative Bank—Village
- (c) District Central Co-operative Bank—District
- (d) State Co-operative Bank—Urban

अचूक जोडी ओळखा :

- (a) प्राथमिक सहकारी पतसंस्था—राज्य
- (b) नागरी सहकारी बँक—खेडे
- (c) जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक—जिल्हा
- (d) राज्य सहकारी बँक—नागरी

8. Co-operative Movement depends on the principle of :

- (a) Private principle
- (b) Co-operative principle
- (c) Public principle
- (d) Socialism principle

सहकार चळवळ या तत्वावर आधारित आहे.

- (a) खाजगी तत्व
- (b) सहकारी तत्व
- (c) सार्वजनिक तत्व
- (d) समाजवादी तत्व

9. All India Rural Credit Survey committee was established in

(a) 1955

(b) 1951

(c) 1904

(d) 1956

अखिल भारतीय ग्रामीण पत पाहणी समितीची स्थापना साली झाली.

(a) 1955

(b) 1951

(c) 1904

(d) 1956

10. Main purpose of co-operation is

(a) Profit

(b) Money

(c) Loss

(d) Service

सहकाराचा मुख्य हेतू आहे.

- (a) नफा
- (b) पैसा
- (c) तोटा
- (d) सेवा

(Theory)

1. Define co-operation and explain the main principles of co-operation.

10

सहकाराची व्याख्या सांगून सहकाराची मुख्य तत्वे स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Discuss the recommendations of All India Rural Credit Survey

Committee.

अखिल भारतीय पतपुरवठा पाहणी समितीच्या शिफारशीची चर्चा करा.

2. State the provisions of Co-operative Act 1904.

10

1904 च्या सहकार कायद्यातील तरतुदी सांगा.

P.T.O.

Or

(किंवा)

Explain the functions of Urban Co-operative Bank.

नागरी सहकारी बँकेची कार्य स्पष्ट करा.

3. Write short notes on (any two) :

10

- (i) Co-operation and capitalism
- (ii) Maharashtra State Co-operative Act, 2013
- (iii) Sugar Co-operative Industry
- (iv) Weaknesses of Co-operative Movement.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही दोन) :

- (i) सहकार व भांडवलशाही
- (ii) महाराष्ट्र राज्य सहकार कायदा, 2013
- (ii) सहकारी साखर उद्योग
- (iv) सहकारी चळवळीमधील उणीवा.

OR

(किंवा)

(Agricultural Economics)

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) Wrong answers will carry negative marks for MCQs.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) बहुपर्यायी प्रश्नांतील चुकीच्या उत्तरास ऋणात्मक गुण आहेत.

(MCQ)

Choose the *correct* answer :

10

योग्य उत्तर निवडा :

1. "Agricultural Economics may be defined as the science in which the principles and methods of economics are applied to the special conditions of Agricultural industry." Who said this ?

- (a) Gray
(b) Hibbard
(c) Taylor
(d) Wallace

P.T.O.

कृषि व्यवसायाच्या विशिष्ट परिस्थितीला अर्थशास्त्राची तत्वे आणि पद्धती लागू करणारे शास्त्र म्हणजे कृषि अर्थशास्त्र होय." असे कोणी म्हटले ?

- (a) ग्रे
- (b) हिब्वार्ड
- (c) टेलर
- (d) वॉलॅस

2. Which factor is *not* related to modernization of agriculture ?

- (a) HIV seeds
- (b) Capital
- (c) Lack of irrigation
- (d) Mechanisation

शेतीच्या आधुनिकीकरणाशी कोणता घटक संबंधीत नाही ?

- (a) संकरित बियाणे
- (b) भांडवल
- (c) सिंचनाचा अभाव
- (d) यांत्रिकीकरण

3. Which statement is *true* from the following ?

- (a) The necessity of hybrid seeds and chemical fertilizer for increasing production
- (b) The necessity of modern technology for increasing production
- (c) Both (a) and (b) are false
- (d) Both (a) and (b) are true

खालीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे ?

- (a) उत्पादन वाढीकरिता हैब्रिड बियाणे आणि रासायनिक खतांची आवश्यकता आहे
- (b) उत्पादन वाढीकरिता आधुनिक तंत्रज्ञानाची आवश्यकता आहे
- (c) वरिल (a) आणि (b) दोन्ही विधान असत्य आहेत
- (d) वरील (a) आणि (b) दोन्ही विधान सत्य आहेत

4. Which method is being used for floriculture on a larger scale in India recently ?

- (a) Traditional method
- (b) Greenhouse method
- (c) Both (a) and (b)
- (d) None of the above

अलिकडील काळात भारतात फलोत्पादनासाठी मोठ्याप्रमाणात कोणत्या पद्धतीचा अवलंब केला जात आहे ?

- (a) परंपरागत पद्धत
- (b) हरितगृह पद्धत
- (c) दोन्ही (a) आणि (b)
- (d) वरीलपैकी एकही नाही

5. Which of the following factors is related to the Agricultural Budget ?

- (a) Agricultural expenditure
- (b) Agricultural income
- (c) Both (a) and (b)
- (d) None of the above

खालीलपैकी कोणता घटक कृषी अंदाजपत्रकाशी संबंधी आहे ?

- (a) कृषी खर्च
- (b) कृषी उत्पन्न
- (c) (a) आणि (b) दोन्ही
- (d) वरीलपैकी एकही नाही

6. From the following which is *not* input ?

- (a) Fertilizer
- (b) Seeds
- (c) Insecticides
- (d) Cotton

खालीलपैकी कोणते आदान नाही ?

- (a) खत
- (b) वियाणे
- (c) किटकनाशक
- (d) कापूस

7. What is main problem of agriculture development in India ?

- (a) More irrigation
- (b) More capital
- (c) Less productivity
- (d) More transportation

भारतातील शेती विकासाची प्रमुख समस्या काय आहे ?

- (a) अधिक जलसिंचन
- (b) अधिक भांडवल
- (c) अल्प उत्पादकता
- (d) अधिक वळणवळण

8. Which of the following problems is related to rural economy ?

- (a) Unemployment
- (b) Debtiness
- (c) Both (a) and (b)
- (d) None of the above

ग्रामीण अर्थव्यवस्थेची पुढीलपैकी कोणती समस्या आहे ?

- (a) बेकारी
- (b) कर्जबाजारीपण
- (c) दोन्ही (a) आणि (b)
- (d) वरीलपैकी एकही नाही

9. Match Group 'A' with Group 'B' and select the correct answer from the codes given below :

Group 'A'		Group 'B'	
(1) Agricultural budget		(i) Well	
(2) Modern farming		(ii) Lack of Mechanization	
(3) Source of irrigation		(iii) Income and expenditure	
(4) Traditional farming		(iv) Multiples crop system	

Codes :

	(1)	(2)	(3)	(4)
(a)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(b)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(c)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(d)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)

गट 'अ' व गट 'ब' मधील जोड्या जुळवून उत्तराचा अचूक संकेतांक

निवडा :

गट 'अ'	गट 'ब'
(1) शेतीचा अर्थसंकल्प	(i) विहीर
(2) आधुनिक शेती	(ii) यांत्रिकीकरणाचा अभाव
(3) जलसिंचनाचे साधन	(iii) उत्पन्न व खर्च
(4) पारंपारिक शेती	(iv) बहुपिक पद्धती

संकेतांक :

(1)	(2)	(3)	(4)
(a) (i)	(ii)	(iii)	(iv)
(b) (iii)	(iv)	(i)	(ii)
(c) (iv)	(iii)	(ii)	(i)
(d) (i)	(iv)	(iii)	(ii)

10. What is meant by Agriculture Productivity ?

- (a) Per hectare production in agriculture
- (b) Total production
- (c) Average production
- (d) Per acre production in agriculture

कृषि उत्पादकता म्हणजे काय ?

- (a) शेतीतील दर हेक्टरी उत्पादन
- (b) एकूण उत्पादन
- (c) सरासरी उत्पादन
- (d) शेतीतील दर एकरी उत्पादन

(Theory)

1. Define Agriculture Economics and explain the nature of Agriculture Economics. 10

कृषि अर्थशास्त्राची व्याख्या द्या आणि कृषि अर्थशास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Write the role of Agriculture in economic development.

आर्थिक विकासात कृषि अर्थशास्त्राची भूमिका लिहा.

2. Write the characteristics of Rural economy. 10

ग्रामीण अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये लिहा.

Or

(किंवा)

State the causes of low productivity of Indian agriculture sector.

भारतीय कृषि क्षेत्राच्या कमी उत्पादकतेची कारणे सांगा.

3. Write short notes on (any two) :

10

- (i) Irrigation
- (ii) Horticulture
- (iii) Power
- (iv) Mechanisation of agriculture.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही दोन) :

- (i) जलसिंचन
- (ii) फलोत्पादन
- (iii) ऊर्जा
- (iv) शेतीचे यांत्रिकीकरण.

This question paper contains 16 printed pages]

P—23/24—2015

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

SOCIOLOGY

Paper II

(Major Social Institutions)

OR

(Health and Society)

(MCQ + Theory)

(Wednesday, 18-11-2015) Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

(Major Social Institutions)

N.B. :- (i) Attempt All questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) Negative marking system is applicable

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) चुकीच्या उत्तरांना नकारात्मक गुण आहेत.

(iv) विद्यार्थ्यांनी मूळ इंग्रजी प्रश्न पहावेत.

P.T.O.

MCQ

1. Attempt the following multiple choice questions :

10

खालील बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा :

(i) Who used the word 'Institution' for the first time ?

(a) Herbert Spencer

(b) Herbert Bloomer

(c) Erwing Goffman

(d) George Mead

'संस्था' हा शब्द सर्वप्रथम कोणी वापरला ?

(a) हर्बर्ट स्पेन्सर

(b) हर्बर्ट ब्लूमर

(c) इरविंग गॉफमन

(d) जार्ज मीड

(ii) is the characteristic of social institutions.

(a) Concept

(b) Object

(c) Symbol

(d) All of the above

..... हे सामाजिक संस्थेचे वैशिष्ट्ये आहे.

- (a) संकल्पना
- (b) उद्देश
- (c) प्रतिके
- (d) वरील सर्व

(iii) Find out the *true* statement :

- (a) Institute is substantial.
- (b) Institute is a collection of person.
- (c) Institute is an abstract.
- (d) Membership of caste is not inherited.

खालीलपैकी सत्य विधान ओळखा :

- (a) संस्था मुर्त असते.
- (b) संस्था व्यक्तींचा एक संग्रह असतो.
- (c) संस्था अमूर्त असते.
- (d) जातीची सदस्यता जन्मजात नसते.

(iv) 'Controlled sex relationship' is the characteristic of which institution ?

- (a) Family
- (b) Religion
- (c) Marriage
- (d) None of the above

'नियंत्रित लैंगिक संबंध' हे कोणत्या संस्थेचे वैशिष्ट्ये आहे ?

- (a) कुटुंब
- (b) धर्म
- (c) विवाह
- (d) वरीलपैकी नाही

(v) Which of the following is the issue created in marriage institution ?

- (a) Contract marriage
- (b) Live-in-relationship
- (c) Homosexuality
- (d) All of the above

विवाह संस्थेत निर्माण झालेला प्रश्न खालीलपैकी कोणता ?

- (a) कॉन्ट्रॅक्ट मॅरीज
- (b) लिव्ह-इन-रिलेशनशिप
- (c) होमोसेक्स्युअलिटी
- (d) वरील सर्व

(vi) Which of the following is *not* function of family ?

- (a) Universality
- (b) Security
- (c) Reproduction
- (d) Socialization

खालीलपैकी कोणते कुटुंबाचे कार्य नाही ?

- (a) सार्वत्रीकता
- (b) सुरक्षितता
- (c) प्रजनन
- (d) सामाजिकरण

(vii) Surrogate mother is a concept.

- (a) Ancient
- (b) Modern
- (c) Medieval
- (d) None of the above

सुरोगेट मदर ही संकल्पना आहे.

- (a) प्राचीन
- (b) आधुनिक
- (c) मध्ययुगीन
- (d) वरीलपैकी नाही

(viii) Religion in Latin

- (a) Revision
- (b) Religio
- (c) Both (a) and (b)
- (d) None of the above

धर्माल लॅटीन भाषेत म्हणतात.

- (a) रिक्हीजन
- (b) रिलीजीओ
- (c) (a) आणि (b) दोन्ही
- (d) वरीलपैकी नाही

(ix) Who is the author of the book 'Sociology of Family' ?

- (a) Yelmar
- (b) Peter Berger
- (c) Robert Merton
- (d) Talcott Parsons

'सोशॉलॉजी ऑफ फॅमिली' या ग्रंथाचे लेखक कोण ?

- (a) एल्मर
- (b) पीटर बर्जर
- (c) रॉबर्ट मर्टन
- (d) टॉलकॉट पार्सन्स

(x) is the need of modern age.

- (a) Terrorism
- (b) Motivating conflict
- (c) Secularism
- (d) None of the above

..... ही आधुनिक काळाची गरज आहे.

- (a) दहशतवाद
- (b) संघर्ष
- (c) धर्मनिरपेक्षता
- (d) वरीलपैकी नाही

Theory

2. Explain the characteristics of social institutions. 10

सामाजिक संस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

State the importance of marriage institution.

विवाह संस्थेचे महत्व सांगा.

3. Elucidate the functions of family institution. 10

कुटुंब संस्थेची कार्ये विरद करा.

Or

(किंवा)

Write the nature of religion.

धर्माचे स्वरूप लिहा.

4. Write short notes on any *two* of the following : 10

(i) Institutionalization

(ii) Homosexuality

(iii) Surrogate Mother

(iv) Secularism.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

(i) संस्थीकरण

(ii) समलिंगी विवाह

(iii) भाडोत्री माता

(iv) धर्मनिरपेक्षता.

WT

(10)

P—23/24—2015

OR

(किंवा)

(Health and Society)

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) Negative marking system is applicable

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) चुकीच्या उत्तरांना नकारात्मक गुण आहेत.

(iv) विद्यार्थ्यांनी मूळ इंग्रजी प्रश्न पहावेत.

MCQ

1. Attempt the following multiple choice questions :

10

खालील बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा :

(i) The scope of health is

(a) Diet

(b) Nature

(c) Sports

(d) All of the above

आरोग्याची व्याप्ती

- (a) आहार
- (b) निसर्ग
- (c) क्रिडा
- (d) वरीलपैकी सर्व

(ii) The aim of health is

- (a) Physical health
- (b) Mental health
- (c) Social health
- (d) All of the above

आरोग्याचे उद्देश

- (a) शारीरिक आरोग्य
- (b) मानसिक आरोग्य
- (c) सामाजिक आरोग्य
- (d) वरीलपैकी सर्व

(iii) When a woman gets mature, her is started.

- (a) Six monthly period
- (b) Three monthly period
- (c) Monthly period
- (d) None of the above

स्त्री वयात येणे म्हणजे सुरुवात होते.

- (a) सहामाही पाळी
- (b) तिमाही पाळी
- (c) मासिक पाळी
- (d) वरीलपैकी नाही

(iv) 'Pure seeds only bore sweet and lustrous fruit', which Saint poet uttered this in reference to health ?

- (a) Saint Ramdas
- (b) Saint Tukaram
- (c) Saint Dyaneshwar
- (d) None of the above

'शुद्ध बीजापोटी फळे रसाळ गोमटी' असे कोणत्या संतांनी आरोग्या संदर्भात म्हटले आहे ?

- (a) संत रामदास
- (b) संत तुकाराम
- (c) संत ज्ञानेश्वर
- (d) वरीलपैकी नाही

(v) Which of the following is the concept about health ?

- (a) Illness
- (b) Sick role
- (c) Disease
- (d) All of the above

आरोग्यासी संबंधीत खालीलपैकी संकल्पना आहे ?

- (a) आजारी
- (b) आजारी भूमिका
- (c) रोग
- (d) वरील सर्व

(vi) used the concept of sick role.

- (a) Talcott Parsons
- (b) August Comte
- (c) Spencer
- (d) None of the above

आजारी भूमिका ही संकल्पना विचारवंताने वापरली.

- (a) टॉलकॉट पार्सन्स
- (b) ऑगस्ट कॉम्टे
- (c) स्पेन्सर
- (d) वरीलपैकी नाही

(vii) What does the word WHO mean ?

- (a) World Health Organisation
- (b) Indian Health Organisation
- (c) State Health Organisation
- (d) Maharashtra Health Organisation

WHO चा अर्थ काय ?

- (a) जागतिक आरोग्य संघटना
- (b) भारतीय आरोग्य संघटना
- (c) राज्य आरोग्य संघटना
- (d) महाराष्ट्र आरोग्य संघटना

(viii) The diseases related to human body are called diseases.

- (a) Psychological
- (b) Biological
- (c) Accidental
- (d) Natural

मनुष्याच्या शरीराशी निगडित सर्व रोगांना रोग असे म्हणतात.

- (a) मानसशास्त्रीय
- (b) शारीरिक
- (c) अपघाती
- (d) नैसर्गिक

(ix) What is the meaning of 'Epidemiology' in Marathi ?

- (a) Epidemiology
- (b) Yoga
- (c) Ayurvedic
- (d) Sociology

'इपीडेमॉलॉजी' ला मराठीत काय अर्थ आहे ?

- (a) संसर्गजन्य रोगशास्त्र
- (b) योगा
- (c) आयुर्वेदिक
- (d) समाजशास्त्र

(x) Which factor was included in concept of community health service ?

- (a) Pure water
- (b) To supply health service
- (c) To give health education
- (d) All of the above

समुदाय आरोग्य सेवा संकल्पनेत कोणत्या बाबींचा समावेश होतो ?

- (a) स्वच्छ पाणी
- (b) आरोग्य सेवा पुरवणे
- (c) आरोग्य शिक्षण देणे
- (d) वरीलपैकी सर्व

Theory

2. Explain the relationship between health and social institutions. 10
आरोग्य आणि सामाजिक संस्था यातील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Take a review of historical account of Indian medical development.
भारतातील वैद्यकीय विकासाचा आढावा घ्या.

3. Comment on concept of illness. 10
आजारी संकल्पनेवर भाष्य करा.

Or

(किंवा)

State the basic elements of Community Health Programme.
सामुदायीक आरोग्य कार्यक्रमाचे मुलभूत घटक सांगा.

4. Write short notes on any *two* of the following : 10
(i) Determinants of health
(ii) Unani treatment system
(iii) Disease
(iv) Diet and Nutrition.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

- (i) आरोग्य ठरविणारे घटक
(ii) युनानी औषधोपचार पद्धती
(iii) रोग
(iv) आहार आणि पोषण.

This question paper contains 4+2 printed pages]

P—54—2015

FACULTY OF ARTS/SCIENCE/COMMERCE/SOCIAL

SCIENCES/FINE ARTS

B.A./B.Sc./B.Com./B.S.W./B.F.A. (First Year)

(First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

HINDI (Second Language)

(साहित्य भारती)

(MCQ + Theory)

(Thursday, 19-11-2015) Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :- (i) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।

(ii) बहुपर्यायी (MCQ) प्रश्नों के लिए नकारात्मक अंक पद्धति होगी ।

(iii) अंकों का विभाजन दाहिनी ओर किया गया है ।

P.T.O.

(MCQ)

1. निम्नलिखित बहुपर्यायी (MCQ) प्रश्नों के उत्तर लिखिए : 10
- (1) इनमें से कौनसे कवि 'सुमन' उपनाम से जाने जाते हैं ?
- (a) सूर्यकान्त त्रिपाठी
(b) शिवमंगल सिंह
(c) अयोध्यासिंह उपाध्याय
(d) मैथिलीशरण गुप्त
- (2) 'Manifesto' शब्द का हिंदी रूप क्या है ?
- (a) सूचना-पत्र
(b) घोषणा-पत्र
(c) पार-पत्र
(d) समाचार-पत्र
- (3) अज्ञेय की 'शरणदाता' कहानी किस कहानी संग्रह से ली गई है ?
- (a) कोठरी की बात
(b) विपथगा
(c) त्रिपथगा
(d) शरणार्थी

- (4) 'Oath' शब्द का हिंदी रूप क्या है ?
- (a) निर्देश
 - (b) शपथ
 - (c) आज्ञा
 - (d) आदेश
- (5) इनमें से कौनसे कवि खड़ी बोली हिंदी के प्रथम कवि हैं ?
- (a) मैथिलीशरण गुप्त
 - (b) हरिवंशराय बच्चन
 - (c) भारतेन्दु हरिश्चंद्र
 - (d) सूर्यकान्त त्रिपाठी 'निराला'
- (6) जर्मीदार के लड़के का नाम क्या है ?
- (a) भगवानदास
 - (b) देवेंद्रलाल
 - (c) मैं
 - (d) ईश्वरी

(7) तीन बुलाये आवै ।

निज निज विपता रोई सुनावै ॥

(a) ग्यारह

(b) तेरह

(c) चौदह

(d) सोलह

(8) 'झूठा-सच' उपन्यास के लेखक कौन हैं ?

(a) यशपाल

(b) प्रेमचंद

(c) जैनेंद्र कुमार

(d) अमरकान्त

(9) टूटे हुए तारों पर कौन शोक मनाता नहीं है ?

(a) बादल

(b) मदिरालय

(c) मधुवन

(d) अम्बर

(10) 'महन्त रामदास' किस कहानी का पात्र है ?

- (a) एष धर्म: सनातन:
- (b) त्रिवेणी
- (c) शरणदाता
- (d) लड़की की शादी

(Theory)

2. ससंदर्भ व्याख्या कीजिए :

5

“यह जन है, गाता गीत जिन्हें फिर और कौन गाएगा ?

पनडुब्बा, ये मोती सच्चे फिर कौन कृति लाएगा ?

यह समिधा, ऐसी आग हठीली बिरला सुलगाएगा ।

यह अद्वितीय, यह मेरा; यह मैं स्वयं विसर्जित :”

अथवा

“हाँ, मैं तुमसे यह पूछने आया हूँ कि क्या तुम किसी दूसरी लाइन में काम करना पसन्द करोगे—मेरा मतलब है, टीचरी लाइन को छोड़कर ? समझो कि 800 रुपये तनख्वाह होगी ।”

3. 'नवयुवकों के प्रति' कविता की प्रासंगिकता को स्पष्ट कीजिए ।

10

अथवा

'जो बीत गयी, सो बात गयी' कविता के आशय को स्पष्ट कीजिए ।

P.T.O.

4. 'सच बोलने की भूल' कहानी में शहरी मध्यवर्ग और गाँव के किसान की वर्गीय मनोवृत्तियों का चित्रण किया गया है। स्पष्ट कीजिए। 10

अथवा

'एष धर्मः सनातनः' कहानी की मूल संवेदना स्पष्ट कीजिए।

5. टिप्पणी लिखिए : 5

'जुही की कली' कविता में व्यक्त प्रेम भावना।

अथवा

'देविन्दरलाल' का चरित्र-चित्रण।

This question paper contains 8+2 printed pages]

P—108—2015

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

POLITICAL SCIENCE

Paper I

(Political Theory)

(MCQ + Theory)

(Saturday, 21-11-2015) Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) Wrong answer will carry negative marks.

(iv) First half an hour is reserved for only MCQ.

(i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) चुकीच्या उत्तरास ऋणात्मक गुण आहेत.

(iv) पहिला अर्धा तास MCQ प्रश्नासाठी राखीव राहिल.

P.T.O.

(MCQ)

1. Firstly, who coined the word 'State' ?

10

(a) Machiavelli

(b) Weber

(c) Seeley

(d) T.H. Green

'राज्य' या शब्दाचा सर्वप्रथम उल्लेख कोणी केला ?

(a) मॅकेव्हली

(b) वेबर

(c) सिले

(d) टी.एच. ग्रीन

2. Which is *not* the characteristics of sovereignty ?

(a) Permanence

(b) Divisibility

(c) Absoluteness

(d) Universality

खालीलपैकी कोणते एक सार्वभौमत्वाचे वैशिष्ट्य नाही ?

- (a) चिरंतनता किंवा स्थायीत्व
- (b) विभाज्यता
- (c) निरंकुशता
- (d) सर्वव्यापकता

3. Who said, "Power corrupts; Absolute power corrupts absolutely ?"

- (a) Rousseau
- (b) John Rawls
- (c) Laski
- (d) Lord Acton

"सत्ता माणसास भ्रष्ट करते; निरंकुश सत्ता संपूर्ण भ्रष्ट करते" कोणी म्हटले ?

- (a) रूसो
- (b) जॉन रॉल्स
- (c) लस्की
- (d) लॉर्ड अॅक्टन

4. Which is a characteristic of Presidential Government ?

- (a) Communist Government
- (b) Monarchy
- (c) Principle of Separation of Power
- (d) Military Government

अध्यक्षीय शासन व्यवस्थेचे खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य आहे ?

- (a) साम्यवादी शासन
- (b) राजेशाही
- (c) सत्ता विभाजनाचे तत्व
- (d) लष्करी शासन

5. In which form of government executive is a part of legislature ?

- (a) Monarchy
- (b) Parliamentary
- (c) Presidential.
- (d) None of the above

कोणत्या शासनपद्धतीत कार्यकारी मंडळ हे कायदेमंडळाचा भाग असतो ?

- (a) राजेशाही
- (b) संसदीय
- (c) अध्यक्षीय
- (d) वरीलपैकी एकही नाही

6. theory of the state origin is the commonly accepted theory.

- (a) Social Contract Theory
- (b) Divine theory
- (c) Force theory
- (d) Evolutionary theory

राज्याच्या उदयाचा हा सिद्धांत सर्वमान्य सिद्धांत आहे.

- (a) सामाजिक करार सिद्धांत
- (b) दैवी सिद्धांत
- (c) शक्ती सिद्धांत
- (d) उत्क्रांतीवादी सिद्धांत

7. In the bookThomas Hobbes arranged social contract theory of state origin.

- (a) Politics
- (b) The Prince
- (c) Leviathan
- (d) Das Capital

थॉमस हॉब्सने या ग्रंथात राज्याच्या उदयाचा सामाजिक कराराचा सिद्धांत मांडला.

- (a) पॉलिटिक्स
- (b) द प्रिन्स
- (c) लेव्हीएथन
- (d) दास कॅपिटल

8. According to pluralistic theory of sovereignty, the role of state should be

- (a) Limited
- (b) Traditional
- (c) Unlimited
- (d) Absolute

सार्वभौमत्वाच्या अनेकसत्तावादी सिद्धांतानुसार राज्याची भूमिका ही
असावी.

- (a) मर्यादीत
- (b) पारंपारिक
- (c) अमर्यादीत
- (d) निरंकुश

9. Who said, "Political Science is the Master Science" ?

- (a) Rousseau
- (b) Plato
- (c) Marx
- (d) Aristotle

“राज्यशास्त्र हे शास्त्राचे शास्त्र आहे.” हे विधान कोणी केले ?

- (a) रूसो
- (b) प्लेटो
- (c) मार्क्स
- (d) अरिस्टॉटल

10. is the soul of state.

- (a) Government
- (b) Sovereignty
- (c) Population
- (d) Territory

..... हा राज्याचा आत्मा आहे.

- (a) शासन
- (b) सार्वभौमत्व
- (c) लोकसंख्या
- (d) भूप्रदेश

(Theory)

2. Write the characteristics of the parliamentary type of government.

10

संसदीय शासन पद्धतीचे वैशिष्ट्ये लिहा.

Or

(किंवा)

Explain the types of sovereignty.

सार्वभौमत्वाचे प्रकार स्पष्ट करा.

3. What is State ? Explain its essential elements.

10

राज्य म्हणजे काय ? राज्याच्या आवश्यक घटकांचे स्पष्टीकरण करा.

Or

(किंवा)

Explain the nature of political theory.

राजकीय सिद्धांताचे स्वरूप स्पष्ट करा.

P.T.O.

4. Write short notes (any two) :

10

- (i) Pluralistic Theory
- (ii) Executive
- (iii) Divine Theory
- (iv) Significance of Political Theory.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही दोन) :

- (i) अनेकसत्तावादी सिद्धांत
- (ii) कार्यकारी मंडळ
- (iii) दैवी सिद्धांत
- (iv) राजकीय सिद्धांताचे महत्व.

This question paper contains 8+1 printed pages]

P—135—2015

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

POLITICAL SCIENCE

Paper II

(Government and Politics of Maharashtra)

(MCQ+Theory)

(Monday, 23-11-2015) Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :- (i) All questions are compulsory.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) Negative marking for wrong answer is applicable.

(iv) First half of an hour is reserved for only MCQ.

(i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) चुकीच्या उत्तरासाठी नकारात्मक गुण आहेत.

(iv) पहिला अर्धा तास एम.सी.क्यू. प्रश्नासाठी आहे.

(MCQ)

1. (i) Which is the first Commission appointed for language based state ?

(a) Fazal Ali Commission

(b) J.V.P. Commission

(c) Nehru Commission

(d) Dar Commission

P.T.O.

भाषावार प्रांत रचनेसाठी नेमण्यात आलेला पहिला आयोग कोणता ?

- (a) फाजल अली आयोग
- (b) जे.व्ही.पी. आयोग
- (c) नेहरू आयोग
- (d) दार आयोग

(ii) Which Article in the Constitution mentions discretionary powers of the Governor ?

- (a) 163
- (b) 167
- (c) 170
- (d) 172

राज्यघटनेतील राज्यपालाच्या विवेकाधिकाराचा उल्लेख असलेले कलम कोणते ?

- (a) 163
- (b) 167
- (c) 170
- (d) 172

(iii) Who was the first Chief Minister of Maharashtra ?

- (a) Vasanttrao Naik
- (b) Sharad Pawar
- (c) Shankarrao Chavan
- (d) Yashwantrao Chavan

महाराष्ट्र राज्याचे पहिले मुख्यमंत्री कोण ?

- (a) वसंतराव नाईक
- (b) शरद पवार
- (c) शंकरराव चव्हाण
- (d) यशवंतराव चव्हाण

(iv) Senior house of the Legislature is

- (a) Legislative Assembly
- (b) Legislative Council
- (c) Rajya Sabha
- (d) Lok Sabha

विधीमंडळाचे वरिष्ठ सभागृह आहे

- (a) विधान सभा
- (b) विधान परिषद
- (c) राज्य सभा
- (d) लोक सभा

(v) Under whose Presidency was the Joint Maharashtra Council formed ?

- (a) Shankerrao Dev
- (b) Yashwantrao Chavan
- (c) Vinoba Bhave
- (d) S.M. Joshi

कोणाच्या अध्यक्षतेखाली संयुक्त महाराष्ट्र परिषद स्थापन करण्यात आली ?

- (a) शंकरराव देव
- (b) यशवंतराव चव्हाण
- (c) विनोबा भावे
- (d) एस.एम. जोशी

(vi) What is the tenure of member of Legislative Assembly ?

- (a) Four Years
- (b) Five Years
- (c) Six Years
- (d) Seven Years

विधान परिषदेतील सदस्यांचा कार्यकाल किती वर्षांचा असतो ?

- (a) चार वर्षे
- (b) पाच वर्षे
- (c) सहा वर्षे
- (d) सात वर्षे

(vii) What is the capital of Maharashtra ?

- (a) Mumbai
- (b) Nagpur
- (c) Pune
- (d) Aurangabad

महाराष्ट्राची राजधानी कोणती आहे ?

- (a) मुंबई
- (b) नागपूर
- (c) पूणे
- (d) औरंगाबाद

(viii) What is the tenure of High Court Judge ?

- (a) Five Years
- (b) Six Years
- (c) Ten Years
- (d) None of the above

उच्च न्यायालयाच्या न्यायाधिकांचा कार्यकाल आहे.

- (a) पाच वर्षे
- (b) सहा वर्षे
- (c) दहा वर्षे
- (d) वरीलपैकी नाही

(ix) In India the nature of Judiciary system is

- (a) Single
- (b) Two-fold
- (c) Three-fold
- (d) None of the above

भारतात न्यायव्यवस्था स्वरूपाची आहे.

- (a) एकेरी
- (b) दुहेरी
- (c) तिहेरी
- (d) वरीलपैकी नाही

(x) Who appoints the Judge of High Court ?

- (a) Chief Minister
- (b) President
- (c) Governor
- (d) Chief Justice

उच्च न्यायालयातील न्यायाधिकांची नेमणूक कोण करतो ?

- (a) मुख्यमंत्री
- (b) राष्ट्रपती
- (c) राज्यपाल
- (d) सरन्यायाधीश

(Theory)

2. State the powers and functions of Legislative Assembly. 10

विधान सभेचे अधिकार आणि कार्ये सांगा.

Or

(किंवा)

Narrate the sequence of events of Sanyukta Maharashtra Movement.

संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीचा घटनाक्रम विशद करा.

3. Explain the composition, functions and rights of Governor. 10

राज्यपालाची रचना सांगून अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain the composition and powers of High Courts.

उच्च न्यायालयाची रचना सांगून अधिकार स्पष्ट करा.

4. Write short notes on (any two) :

10

- (i) Nagpur Contract
- (ii) Taluka Court
- (iii) Method of Formation of Law
- (iv) Council of Ministers.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही दोन) :

- (i) नागपूर करार
- (ii) तालूका न्यायालय
- (iii) कायदा निर्मितीची प्रक्रिया
- (iv) मंत्रीमंडळ

This question paper contains 8+2 printed pages]

P—109—2015

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

GEOGRAPHY

Paper I

(Geomorphology)

(MCQ+Theory)

(Monday, 26-10-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—30

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) Use of map stencils is allowed.

(iii) Draw neat diagrams and sketches wherever necessary.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) नकाशा स्टेन्सिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

(iii) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व आराखडे काढा.

(MCQ)

1. Multiple Choice Questions (MCQs) :

10

बहुपर्यायी प्रश्न :

(i) instrument is used to measure earthquake.

(a) Seismograph

(b) Thermograph

(c) Barograph

(d) None of the above

P.T.O.

..... उपकरणाचा उपयोग भूकंपाचे मापन करण्यासाठी करतात.

- (a) भूकंपमापक
- (b) तापमान लेखक
- (c) वायुभार लेखक
- (d) वरीलपैकी नाही

(ii) The density of the crust is

- (a) 5.5 to 10
- (b) 10 to 13.3
- (c) 2.9 to 3.3
- (d) None of the above

भूकवच या थराची घनता आहे.

- (a) 5.5 ते 10
- (b) 10 ते 13.3
- (c) 2.9 ते 3.3
- (d) वरीलपैकी नाही

(iii) is a process of chemical weathering.

- (a) Exfoliation
- (b) Solution
- (c) Block disintegration
- (d) Granular disintegration

..... ही रासायनिक विदारणाची प्रक्रिया आहे.

- (a) अपपर्णन
- (b) द्रावणीकरण
- (c) खंड विखंडण
- (d) कणीय विखंडण

(iv) Sill is type of rock.

- (a) Igneous
- (b) Metamorphic
- (c) Sedimentary
- (d) None of the above

सील हा प्रकारचा खडक आहे.

- (a) अग्निजन्य
- (b) रूपांतरित
- (c) स्तरित
- (d) वरीलपैकी नाही

(v) is the depositional landform of wind.

- (a) Pot hole
- (b) Fan plains
- (c) Ripple marks
- (d) Inselberg

..... हे वाऱ्याच्या संचयन कार्यामुळे निर्माण होणारे भूरूप आहे.

- (a) राजण खळगा
- (b) पंख्याच्या आकाराची गाळाची मैदाने
- (c) उर्मी चिन्हे
- (d) द्विपगिरी

(vi) Geomorphology is branch of

- (a) Human Geography
- (b) Biogeography
- (c) Population Geography
- (d) Physical Geography

भूरूपशास्त्र ही भूगोलची शाखा आहे.

- (a) मानवी भूगोल
- (b) जैविक भूगोल
- (c) लोकसंख्या भूगोल
- (d) प्राकृतिक भूगोल

(vii) Plain is order landform.

- (a) First
- (b) Second
- (c) Third
- (d) None of the above

मैदान हे श्रेणीचे भूरूप आहे.

- (a) प्रथम
- (b) द्वितीय
- (c) तृतीय
- (d) वरीलपैकी नाही

(viii) discontinuity lies between crust and mantle.

- (a) Conrad
- (b) Guttenberg
- (c) Moho
- (d) None of the above

भूकवच आणि प्रावरण यांच्या दरम्यान विलगता आहे.

- (a) कॉनरॅड
- (b) गुटेनबर्ग
- (c) मोहो
- (d) वरीलपैकी नाही

(ix) is the erosional landform of river.

- (a) Blowouts
- (b) Ventifacts
- (c) Dreikanter
- (d) Pot Holes

..... हे नदीच्या खनन कार्यामुळे निर्माण होणारे भूरूप आहे.

- (a) अपवहन खळगे
- (b) वातघृष्ट
- (c) त्र्यनिक
- (d) राजण खळगे

(x) waves cannot travel through the liquid medium.

- (a) Primary
- (b) Secondary
- (c) Surface
- (d) None of the above

..... लहरी द्रव माध्यमातून प्रवास करत नाहीत.

- (a) प्राथमिक
- (b) द्रव्यम
- (c) भूपृष्ठ
- (d) वरीलपैकी नाही

(Theory)

2. Explain the layers of interior of the earth.

7

पृथ्वीच्या अंतरंगाचे थर स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Write about chemical weathering.

रासायनिक विदारणाविषयी माहिती लिहा.

3. Explain the landforms formed due to erosion of activity of the river. 7

नदीच्या खनन कार्यामुळे निर्माण होणारी भूरूपे स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

State the second order landforms and write about mountain.

द्वितीय श्रेणीचे भूरूपे सांगून पर्वताविषयी माहिती लिहा.

4. Write short notes on any two of the following : 6

(i) Sedimentary rocks

(ii) Mushroom rock

(iii) Biological weathering

(iv) Fan plains.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

- (i) स्तरीत खडक
- (ii) भूछत्र खडक
- (iii) जैविक विदारण
- (iv) पंखाच्या आकाराची गाळची मैदाने.

This question paper contains 8+2 printed pages]

P—03—2015

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

SOCIOLOGY

Paper I

(Introduction to Sociology)

(MCQ + Theory)

(Monday, 19-10-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) First half an hour is reserved for M.C.Q.

(iv) Negative marks for wrong answers only for M.C.Q.

(i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) पहिल्या अर्धा तास M.C.Q. साठी राखीव आहे.

(iv) चुकीच्या उत्तरांना नकारात्मक गुण, फक्त M.C.Q. साठी आहेत.

P.T.O.

MCQ

1. Attempt the following multiple choice questions : 10

खालील बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा :

- (i) The subject Sociology has been started in at
University of Mumbai.

(a) 1919

(b) 1949

(c) 1948

(d) 1917

मुंबई विद्यापीठात समाजशास्त्र विषयाची सुरुवात साली
झाली.

(a) 1919

(b) 1949

(c) 1948

(d) 1917

(ii) Which type of Science is Sociology ?

- (a) Natural
- (b) Abstract
- (c) Zoology
- (d) Botany

समाजशास्त्र हे कोणत्या प्रकारचे शास्त्र आहे ?

- (a) नैसर्गिक
- (b) अमूर्त
- (c) प्राणिशास्त्र
- (d) वनस्पतीशास्त्र

(iii) Which is the importance of Sociology ?

- (a) Social reform
- (b) Social planning
- (c) Solution of social problems
- (d) All of the above

खालीलपैकी कोणते समाजशास्त्राचे महत्व आहे ?

- (a) समाजसुधारणा
- (b) सामाजिक नियोजन
- (c) सामाजिक समस्याची सोडवणूक
- (d) वरील सर्व

(iv) Which of the following is formal agency of socialization ?

- (a) School
- (b) Family
- (c) Neighbour
- (d) Peer group

खालीलपैकी कोणते सामाजिकरणाचे औपचारिक साधन आहे ?

- (a) शाळा
- (b) कुटूंब
- (c) शेजारी
- (d) समवयस्काचा समुह

(v)is the learning process by which an individual develops into a social being one is able to function in society.

- (a) Social Control
- (b) Social Conformity
- (c) Social Process
- (d) Socialization.

..... ही एक अशी प्रक्रिया आहे की ज्यात व्यक्ती सामाजिक प्राण्यात विकसित होतो आणि त्याला समाजात यथार्थपणे जीवन घालवण्याची क्षमता प्राप्त होते.

- (a) सामाजिक नियंत्रण
- (b) सामाजिक अनुचलन
- (c) सामाजिक प्रक्रिया
- (d) सामाजिकरण

(vi) Which of the following is necessity of social control ?

- (a) To maintain solidarity
- (b) To promote continuity
- (c) To bring conformity
- (d) All of the above

खालीलपैकी कोणती सामाजिक नियंत्रणाची आवश्यकता आहे ?

- (a) समाजात ऐक्य निर्माण करणे
- (b) समाजाचे सातत्य टिकविणे
- (c) समाजात अनुरूपता घडवून आणणे
- (d) वरील सर्व

(vii) Which of the following is *not* an agency of social control ?

- (a) Religion
- (b) Mores
- (c) Customs
- (d) Political Party

खालीलपैकी कोणते सामाजिक नियंत्रणाचे साधन नाही ?

- (a) धर्म
- (b) लोकनिती
- (c) प्रथा
- (d) राजकीय पक्ष

(viii) Which of the following is *not* the characteristic of culture ?

- (a) Separate existence
- (b) Changing nature
- (c) Non-transmissive
- (d) Learned behaviour

खालीलपैकी कोणते संस्कृतीचे वैशिष्ट्ये नाही ?

- (a) स्वतंत्र अस्तित्व
- (b) परिवर्तनशील स्वरूप
- (c) अ-संचयशील
- (d) शिक्षित व्यवहार

(ix) Which of the following is the aspect of personality ?

- (a) Cultural
- (b) Social
- (c) Physical
- (d) All of the above

खालीलपैकी कोणती व्यक्तीमत्वाची बाजू आहे ?

- (a) सांस्कृतिक
- (b) सामाजिक
- (c) शारीरिक
- (d) वरील सर्व

(x) Which of the following is the example of non-material culture ?

- (a) Values
- (b) Mobile
- (c) Pots
- (d) None of the above

खालीलपैकी कोणते अभौतिक संस्कृतीचे उदाहरण आहे ?

- (a) मुल्ये
- (b) भ्रमणध्वनी
- (c) भांडी
- (d) वरीलपैकी नाही

Theory

2. State the significance of study of Sociology. 10

समाजशास्त्राच्या अभ्यासाचे महत्व सांगा.

Or

(किंवा)

What is Socialization ? Elaborate aims of socialization.

समाजीकरण म्हणजे काय ? समाजीकरणाची उद्दिष्टे विशद करा.

3. Give the meaning of culture and explain the types of culture. 10

संस्कृतीचा अर्थ देऊन संस्कृतीच्या प्रकाराची चर्चा करा.

Or

(किंवा)

Define the obstacles in social control.

सामाजिक नियंत्रणातील अडथळे स्पष्ट करा.

P.T.O.

4. Write short notes on any *two* of the following : 10

- (i) Origin and development of Sociology
- (ii) Adult socialization
- (iii) Meaning of personality
- (iv) Law.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा :

- (i) समाजशास्त्राचा उदय आणि विकास
- (ii) प्रौढ समाजीकरण
- (iii) व्यक्तिमत्त्वाचा अर्थ
- (iv) कायदा.

This question paper contains 8+2 printed pages]

P—138—2015

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

GEOGRAPHY

Paper II

(Climatology)

(MCQ + Theory)

(Monday, 23-11-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—30

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) Draw neat diagrams and sketches wherever necessary.

(iii) Use of map stencils is allowed.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) योग्य त्या ठिकाणी सुबक आकृत्या, आराखडे काढणे आवश्यक आहे.

(iii) नकाशा स्टेन्सिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

P.T.O.

MCQ

1. Multiple choice questions (1-10) : 10

बहुपर्यायी प्रश्न (1-10) :

(i) Climatology is the study of

- (a) Lithosphere
- (b) Atmosphere
- (c) Biosphere
- (d) Hydrosphere

हवामानशास्त्रात चे अध्ययन केले जाते.

- (a) शिलावरण
- (b) वातावरण
- (c) जीवावरण
- (d) जलावरण

(ii) When the earth is farthest from the sun is called :

- (a) Aphelion
- (b) Perihelion
- (c) Equinox
- (d) None of the above

जेंव्हा पृथ्वी सुर्यापासून जास्तीत जास्त अंतरावर असते त्यास
म्हणतात.

- (a) अपसुर्य स्थिती
- (b) उपसुर्य स्थिती
- (c) विषुवदिन
- (d) वरीलपैकी नाही

(iii) is a local wind.

- (a) Polar wind
- (b) Easterlies
- (c) Chinook wind
- (d) None of the above

..... हे स्थानिक वारे आहेत.

- (a) ध्रुवीय वारे
- (b) पुर्वीय वारे
- (c) चिनुक वारे
- (d) वरीलपैकी नाही

(iv) The constitutes 20.95 percent of volume in the present day atmosphere.

(a) Nitrogen

(b) Argon

(c) Oxygen

(d) Carbon dioxide

वर्तमान परिस्थितीतील वातावरणात वायूचे प्रमाण 20.95 टक्के आहे.

(a) नायट्रोजन

(b) आर्गॉन

(c) ऑक्सिजन

(d) कार्बन डायआक्साईड

(v) There are types of rainfall.

(a) Two

(b) Four

(c) Five

(d) Three

पर्जन्याचे प्रकार आहेत.

- (a) दोन
- (b) चार
- (c) पाच
- (d) तीन

(vi) Air pressure is measured in

- (a) Centimeter
- (b) Millibar
- (c) Meter
- (d) Knots

हवेचा भार परिमानात मोजतात.

- (a) सेंटिमीटर
- (b) मिलीबार
- (c) मीटर
- (d) नॉट्स

(vii) is called protective layer of the earth.

- (a) Troposphere
- (b) Ionosphere
- (c) Stratosphere
- (d) Ozonosphere

..... या थराला पृथ्वीचे संरक्षक कवच असे म्हणतात.

- (a) तपांबर
- (b) दलांबर
- (c) स्थितांबर
- (d) ओझोनांबर

(viii) Decrease in temperature with increasing altitude from sea level

is known as

- (a) Lapse rate
- (b) Inversion temperature
- (c) Adiabatic lapse rate
- (d) None of the above

समुद्रसपाटीपासून उंचीनुसार तापमान कमी होण्याच्या प्रमाणालाअसे म्हणतात.

- (a) लोपदर
- (b) तापमान विपरीतता
- (c) अॅडियाबेटिक ऱ्हास दर
- (d) वरीलपैकी नाही

(ix) In the northern hemisphere side of mountain receives more insolation.

- (a) Northern
- (b) Southern
- (c) Eastern
- (d) Western

उत्तर गोलार्धात पर्वताच्या बाजूवर मिळणाऱ्या सौरशक्तीचे प्रमाण जास्त असते.

- (a) उत्तर
- (b) दक्षिण
- (c) पूर्व
- (d) पश्चिम

(x) There are total pressure belts on the earth.

(a) Five

(b) Four

(c) Three

(d) Seven

पृथ्वीवर एकूण दाब पट्टे आहेत.

(a) पाच

(b) चार

(c) तीन

(d) सात

Theory

2. Explain the scope of Climatology.

7

हवामानशास्त्राची व्याप्ती स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Mention the major Air pressure belts on the earth surface.

भूपृष्ठावरील प्रमुख वायूभार पट्टे सांगा.

3. Explain the various types of precipitation.

7

वृष्टीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Write in detail about the composition of Atmosphere.

वातावरणाच्या घटनेविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

4. Write short notes on any *two* of the following :

6

- (a) Climatology as a branch of physical geography
(b) Sea and land breezes
(c) Trade winds
(d) Tropical cyclone.

P.T.O.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा :

- (a) हवामानशास्त्र प्राकृतिक भूगोलाची एक शाखा
- (b) खारे व मतलई वारे
- (c) व्यापारी वारे
- (d) उष्णकटिबंधीय आवर्त.

This question paper contains 8 printed pages]

P—243—2015

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

ECONOMICS

Paper I

[Micro Economics (Compulsory)]

(MCQ+Theory)

(Tuesday, 17-11-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :- (i) Attempt All questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) Wrong answers carry negative marks for MCQ.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) बहुपर्यायी प्रश्नांच्या चूकीच्या उत्तरास ऋणात्मक गुण आहेत.

(MCQ)

10

1. (1) Which of the following is determinant factor of elasticity of Demand ?

- (a) Nature of goods
- (b) Substitute goods
- (c) Multy used goods
- (d) All of the above

P.T.O.

खालीलपैकी मागणीच्या लवचिकतेचे कोणते घटक आहेत ?

- (a) वस्तूचे स्वरूप
- (b) पर्यायी वस्तू
- (c) बहुउपयोगी वस्तू
- (d) वरील सर्व

(2) The equilibrium point of Indifference curve shows

- (a) Equal spending
- (b) Equal quantity
- (c) Highest satisfaction
- (d) None of the above

समवृत्ती वक्रावरील संतुलन बिंदू दर्शवितो.

- (a) समान खर्च
- (b) समान संख्या
- (c) महत्तम समाधान
- (d) वरीलपैकी नाही

(3) Which of the following factors does *not* create the 'Economic Problem' ?

- (a) Scarce means
- (b) Unlimited means
- (c) Limited means
- (d) Alternative uses of means

खालीलपैकी कोणत्या घटकामुळे 'आर्थिक प्रश्न' निर्माण होत नाही ?

- (a) दुर्मिळ साधने
- (b) अमर्याद साधने
- (c) मर्यादित साधने
- (d) पर्यायी उपयोगाची साधने

(4) The demand curve is parallel to 'X' axis shows

- (a) Perfectly elastic demand
- (b) Less than one elastic demand
- (c) Perfectly Inelastic demand
- (d) Unit elastic demand

'क्ष' अक्षास समांतर असणारा मागणी वक्र दर्शवितो.

- (a) पूर्ण लवचिक मागणी
- (b) एक पेक्षा कमी लवचिक मागणी
- (c) पूर्ण अलवचिक मागणी
- (d) एकक लवचिक मागणी

(5) Increase in income shows the change in price line

- (a) Upward shift in price line from two sides
- (b) Only 'X' axis shift in price line
- (c) Only 'Y' axis shift in price line
- (d) No changes in price line

उत्पन्नात वाढ झाल्यामुळे किंमत रेषेत प्रमाणे बदल होतो.

- (a) दोन्ही अक्षाकडील बाजू पुढे सरकतात
- (b) केवळ 'क्ष' अक्षाकडील बाजू पुढे सरकते
- (c) केवळ 'य' अक्षाकडील बाजू पुढे सरकते
- (d) किंमत रेषेत बदल होत नाही

(6) Robbin's definition of economics is oriented.

- (a) Welfare
- (b) Scarcity
- (c) Wealth
- (d) None of the above

रॉबिन्सची अर्थशास्त्राची व्याख्या प्रधान आहे.

- (a) कल्याण
- (b) दुर्मिळता
- (c) संपत्ती
- (d) वरीलपैकी नाही

(7) Demand changes from price means

- (a) Cross elasticity
- (b) Income elasticity
- (c) Price elasticity
- (d) Substitution elasticity

किंमतीमुळे मागणीत होणारा बदल म्हणजे :

- (a) तिरकस लवचिकता
- (b) उत्पन्न लवचिकता
- (c) किंमत लवचिकता
- (d) प्रतिस्थापन लवचिकता

(8) Which of the following is Marshall's approach ?

- (a) Marginal
- (b) Ordinal
- (c) Cardinal
- (d) All of the above

मार्शलचा उपयोगिता दृष्टिकोन खालीलपैकी कोणता आहे ?

- (a) सिमांत
- (b) क्रमदर्शी
- (c) मूल्यदर्शी
- (d) वरीलपैकी सर्व

(9) 'Principles of Economics' book has written by

- (a) Adam Smith
- (b) Marshall
- (c) Robbins
- (d) Sow. Robinson

'प्रिन्सीपल्स ऑफ इकॉनामिक्स' हा ग्रंथ यांनी लिहीला.

- (a) अॅडम स्मिथ
- (b) मार्शल
- (c) रॉबिन्स
- (d) सौ. रॉबिन्सन

(10) $S = f(P)$ is the function of

- (a) Income
- (b) Utility
- (c) Demand
- (d) Supply

$S = f(P)$ हे चे फलन आहे.

- (a) उत्पन्न
- (b) उपयोगिता
- (c) मागणी
- (d) पुरवठा

(Theory)

2. Explain the law of supply.

10

पुरवठ्याचा नियम स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

State the determinants of demand.

मागणीचे निर्धारक घटक सांगा.

P.T.O.

3. Explain the properties of indifference curve. 10

समवृत्ती वक्राची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain the law of Diminishing Marginal Utility.

घटत्या सीमांत उपयोगितेचा नियम स्पष्ट करा.

4. Write short notes on (any two) : 10

(i) Definition of Adam Smith

(ii) Nature of Economics

(iii) Micro Analysis Method

(iv) Macro Analysis Method

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

(i) अॅडम स्मिथची व्याख्या

(ii) अर्थशास्त्राचे स्वरूप

(iii) सुक्ष्म विश्लेषण पद्धत

(iv) स्थूल विश्लेषण पद्धत

This question paper contains 4+2 printed pages]

P—158—2015

FACULTY OF ARTS

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015.

HINDI (Optional)

Paper I

(Katha Sahitya)

(कथा साहित्य)

(MCQ + Theory)

(Tuesday, 24-11-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

सूचना :—(i) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।

(ii) बहुपर्यायी प्रश्नों के लिए नकारात्मक अंकदान पद्धति है ।

(iii) प्रश्नों के आगे अंक दिए गए हैं ।

P.T.O.

MCQ

1. निम्नलिखित बहुपर्यायी (MCQ) प्रश्नों के उत्तर दीजिए : 10
- (i) 'मुक्तिपर्व' किस विधा की रचना है ?
- (a) उपन्यास
(b) कहानी
(c) नाटक
(d) एकांकी
- (ii) निम्नलिखित में से रचना मोहनदास नैमिशराय की है ।
- (a) गोदान
(b) अपने-अपने पिंजरे
(c) जूठन
(d) लौटे हुए मुसाफिर
- (iii) 'तब मैं अवश्य चला जाऊँगा, चंपा ! यहाँ रहकर मैं अपने हृदय पर अधिकार रख सकूँ—इसमें सन्देह है ।' यह किस कहानी का कथन है ?
- (a) मन्त्र (1)
(b) मक्रील
(c) गैंग्रीन
(d) आकाशदीप

(iv) सुमित्रा किस उपन्यास की नारी पात्र है ?

- (a) मुक्तिपर्व
- (b) रंगभूमि
- (c) तमस
- (d) उपर्युक्त में से कोई नहीं

(v) आकाशदीप : जयशंकर प्रसाद, मक्रील : यशपाल, गैंग्रीन : अज्ञेय,
मन्त्र (1) :

- (a) मोहन राकेश
- (b) कमलेश्वर
- (c) प्रेमचंद
- (d) ममता कालिया

(vi) सुनीत के पिता का नाम क्या है ?

- (a) बंसी
- (b) विलायतसिंह
- (c) रामलाल
- (d) अलीवर्दीखाँ

(vii) वृद्ध पति-पत्नी के बीच उपस्थित तनाव को रेखांकित करने वाली कौनसी कहानी है ?

- (a) मन्त्र (1)
- (b) आकाशदीप
- (c) ऊपर उठता हुआ मकान
- (d) मक्रील

(viii) अंग्रेजी 'नॉवेल' को हिंदी में कहते हैं ।

- (a) कादंबरी
- (b) नाटक
- (c) कहानी
- (d) उपन्यास

(ix) बेला भंडारी और सुशील भंडारी में कौनसा रिश्ता है ?

- (a) पति-पत्नी
- (b) भाई-बहन
- (c) पिता-पुत्री
- (d) उपर्युक्त में से कोई नहीं

(x) कौनसा तत्व उपन्यास विधा का नहीं है ?

- (a) कथावस्तु
- (b) चरित्र-चित्रण
- (c) कथोपकथन
- (d) रंगमंचीयता

Theory

2. ससंदर्भ व्याख्या कीजिए :

5

“जनाबे अली, हम न गुलाम थे, न गुलाम हैं और न गुलाम रहेंगे ।”

अथवा

‘माँ ! युवती माँ ! यह तुम्हारे हृदय को क्या हो गया है जो तुम एकमात्र बच्चे के गिरने पर ऐसी बात कह सकती हो

3. ‘मुक्तिपर्व’ उपन्यास का आशय अपने शब्दों में लिखिए ।

10

अथवा

‘मुक्तिपर्व’ उपन्यास के आधार पर सुनीत के चरित्र पर प्रकाश डालिए ।

P.T.O.

4. 'मक्रील' कहानी में चित्रित पहाड़ के ग्रामीण लोगों की निष्कपटता तथा यथार्थपरकता को विशद कीजिए । 10

अथवा

'आखिरी सामान' कहानी के आधार पर मिसेस भंडारी के चरित्र की विशेषताएँ बताइए ।

5. टिप्पणी लिखिए :

5

प्रेमचंदयुगीन उपन्यास ।

अथवा

उपन्यास विधा : चरित्र-चित्रण ।

This question paper contains 4+2 printed pages]

P—180—2015

FACULTY OF ARTS

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

HINDI (Optional)

Paper II

(नाटक तथा एकांकी)

(MCQ + Theory)

(Thursday, 29-10-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :- (i) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।

(ii) बहुपर्यायी प्रश्नों के लिए नकारात्मक अंकदान हैं ।

(iii) प्रश्नों के आगे अंक दिए गये हैं ।

MCQ

1. निम्नलिखित बहुपर्यायी (MCQ) प्रश्नों के उत्तर दीजिए : 10

(i) सत्यव्रत किस दैनिक अखबार के संपादक से मिलने जाता है ?

(a) दै. सत्यपथ

(b) दै. सत्यवार्ता

(c) दै. सत्यआवाज

(d) दै. सत्यवाणी

P.T.O.

(ii) एकांकी विधा विधा है ।

(a) श्राव्य

(b) दृश्य

(c) दृश्यश्राव्य

(d) उपर्युक्त में से कोई नहीं

(iii) मोहन राकेश का असली नाम क्या था ?

(a) संजय मोहन राकेश

(b) मदन मोहन राकेश

(c) राजेश मोहन राकेश

(d) विजय मोहन राकेश

(iv) किस एकांकी में दिशाहीन होते नवयुवकों को केंद्र में रखकर उन्हें सचेत करने का प्रयास किया गया है ?

(a) जान से प्यारे

(b) कँवारी धरती

(c) समरथ को नहीं दोष गुसाईं

(d) परिचय

(v) सर्वेश्वरदयाल सक्सेना का जन्म उत्तर प्रदेश के जिले में हुआ ।

(a) बलिया

(b) कानपुर

(c) लखनऊ

(d) बस्ती

(vi) डॉ. कौशिक के सहयोगी का नाम क्या है ?

(a) अविनाश

(b) विश्वनाथ

(c) विश्वजीत

(d) अजय

(vii) हिंदी के प्रथम एकांकी का नाम बताइए ।

(a) एक घूंट

(b) हवालात

(c) औरंगजेब की आखिरी रात

(d) भोर का तारा

(viii) सत्यव्रत किस भाषा को मानसिक गुलामी की भाषा कहता है ?

- (a) मराठी
- (b) कन्नड
- (c) गुजराती
- (d) अंग्रेजी

(ix) 'लाला' किसे दस रुपए देता है ?

- (a) लड़का
- (b) आदमी
- (c) पुलिस
- (d) पत्नी

(x) राशन दफ्तर के गेट के स्टूल पर कौन बैठा है ?

- (a) अफसर
- (b) क्लर्क
- (c) चपरासी
- (d) सत्यव्रत

Theory

2. ससंदर्भ व्याख्या कीजिए :

5

“चपरासी जी, मेरा समय फालतू नहीं है । मैं घण्टे-भर से बैठा हूँ । भीतर जाकर कह दो, पहले जनता का काम करें, फिर बात करें ।”

अथवा

“मनुष्य जितना अपमान सहता है उसी से उतनी सभ्यता बनती है । और यह अनवरत अपमानित होते रहना जरूरी है, क्योंकि जिन्दा रहना उसकी मजबूरी है ।”

3. ‘लड़ाई’ नाटक में समकालीन समस्याओं को उद्घाटित किया है—नाटक के आधार पर समझाइए ।

10

अथवा

‘लड़ाई’ नाटक के सत्यव्रत का चरित्र-चित्रण कीजिए ।

4. ‘कँवारी धरती’ एकांकी में नारी के यथार्थ और भावना के संघर्ष को व्यक्त किया गया है । स्पष्ट कीजिए ।

10

अथवा

‘समर्थ को नहिं दोष गुसाई’ एकांकी की प्रासंगिकता समझाइए ।

5. टिप्पणी लिखिए :

5

भारतेन्दुयुगीन एकांकी ।

अथवा

संवाद या कथोपकथन ।

This question paper contains 4+2 printed pages]

P—179—2015

FACULTY OF ARTS

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

MARATHI

Paper II

(आधुनिक मराठी कविता)

(MCQ + Theory)

(Thursday, 29-10-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

MCQ

1. खालील वस्तुनिष्ठ प्रश्न सोडवा :

10

(i) 'पहाटतारा' हा काव्यसंग्रह कोणत्या कवीचा आहे ?

(a) वा.रा. कांत

(b) ग.दी. माडगूळकर

(c) भा.रा. तांबे

(d) शांता शेळके

P.T.O.

(ii) अस्वस्थ झालेल्या स्त्रीमनाचे उत्कट चित्रण कवितेतून आलेले आहे.

- (a) नखं
- (b) हाकेवरी आहे गाव
- (c) पिपय
- (d) सहज तुझी हालचाल

(iii) 'आरती प्रभू' या टोपणनावाने कोणी काव्यलेखन केले आहे ?

- (a) शांता शेळके
- (b) इंदिरा संत
- (c) चि.त्र्यं. खानोलकर
- (d) ना.धों. महानोर

(iv) कष्टाने व त्यागाने उभा केलेला संसार विस्कटू नये अशी तळमळ कोणत्या कवयित्रीच्या कवितेतून व्यक्त होते ?

- (a) शांता शेळके
- (b) इंदिरा संत
- (c) सिसिलिया कार्दालो
- (d) वरीलपैकी नाही

(v) "चेहराच नसलेच्या अपुऱ्या शिल्पासारख्या बायांनो !

माझे अंगण पांढरे झाले तुमच्या रांगोळ्यांनी"

या कवितेच्या ओळी कोणत्या कवीच्या आहेत ?

(a) भालचंद्र नेमाडे

(b) विठ्ठल वाघ

(c) मुबारक शेख

(d) भ.मा. परसवाळे

(vi) यांनी आपल्या काव्यातून मराठवाड्यातील उर्दूमिश्रित

बोलीभाषेचा वापर समर्थपणे केला आहे.

(a) भालचंद्र नेमाडे

(b) विठ्ठल वाघ

(c) मुबारक शेख

(d) भ.मा. परसवाळे

(vii) 'या भारतात बंधूभाव नित्य वसू दे' ही रचना यांची आहे.

- (a) सानेगुरुजी
- (b) राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज
- (c) विनोबा भावे
- (d) कुसुमाग्रज

(viii) खालीलपैकी कोणत्या साहित्यिकाला ज्ञानपीठ पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले आहे ?

- (a) नारायण सुर्वे
- (b) बा.सी. मर्डेकर
- (c) व्यंकटेश माडगूळकर
- (d) वि.वा. शिरवाडकर

(ix) आधुनिक वाल्मिकी कोणत्या कवीस म्हटले जाते ?

- (a) व्यंकटेश माडगूळकर
- (b) ना.धों. महानोर
- (c) ग.दी. माडगूळकर
- (d) रविचंद्र हडसनकर

(x) 'रेशमांच्या रेघांनी' ही कविता कोणत्या कवितासंग्रहातून घेतलेली आहे ?

(a) चवदार तळ्याचे पाणी

(b) तोच चंद्रमा

(c) वैशाखी

(d) रानातल्या कविता

Theory

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10

(i) प्रियकराच्या विरहावस्थेचे वर्णन कवीने 'पिपय' या कवितेतून कसे व्यक्त केले ?

(ii) आईच्या जाण्याने कवीमनाला झालेल्या दुःखाची भावव्याकुळता 'आई' या कवितेतून कशी प्रकट झाली आहे ?

3. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10

(i) 'सावज' या कवितेतून प्रकट झालेली सामाजिक जाणीव स्पष्ट करा.

(ii) देश रक्षणाची जाणीव 'बर्फ पेटला' या कवितेतून कशी व्यक्त होते ते लिहा.

4. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10

- (i) विषम व्यवस्थेला जाब विचारत संपत्तीच्या फेरवाटपाची मागणी वामनदादा कर्डकांनी आपल्या गीतातून कशी प्रकट केली ते स्पष्ट करा.
- (ii) 'हे असंच चालत आलेलं असतं' या कवितेचा आशय स्पष्ट करा.

This question paper contains 4+1 printed pages]

P—157—2015

FACULTY OF ARTS

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

MARATHI

Paper I

(आधुनिक मराठी गद्यवाङ्मय)

(MCQ+Theory)

(Wednesday, 28-10-2015) Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :-सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

(MCQ)

1. खालील वस्तुनिष्ठ प्रश्न सोडवा : 10

(1) 'बाबांचा संसार माझा कसा होणार ?' ही कथा या कथासंग्रहातून घेतली आहे.

- (a) हिंदोळ्यावर
- (b) विरलेले स्वप्न
- (c) कळ्यांचे निःश्वास
- (d) दोघांचे विश्व

P.T.O.

(2) निःस्वार्थ म्हणून ज्याला आपण म्हणतो, तोसुद्धा एकाअर्थी च नाही का ?

(a) स्वार्थ

(b) परमार्थ

(c) प्रपंच

(d) अनर्थ

(3) 'धनव्वा' हे पात्र या कथेतील आहे.

(a) बाबांचा संसार माझा कसा होणार ?

(b) लट

(c) बेगड

(d) भूक

(4) "डॉक्टर माझी पोरगीसुद्धा रूपयाच्या किंमतीची न्हाई. जगली, जगू द्या ! जगात का सगळ्यांस्नी औषध मिळतंय ?"

(a) चार

(b) पाच

(c) सहा

(d) सात

- (5) 'सुटका' या कथेतील रांजणाच्या तोंडात डोके अडकलेल्या पोराचे नाव होते.
- (a) विशाल
(b) आकाश
(c) प्रकारा
(d) दिलीप
- (6) 1999 साली मुर्तिजापूर येथे भरलेल्या अस्मितादर्श साहित्य संमेलनाचे अध्यक्ष होते.
- (a) गंगाधर पानतावने
(b) योगिराज वाघमारे
(c) नागनाथ कोत्तापल्ले
(d) फु. मुं. शिंदे
- (7) आकाशात भिरभिरणाऱ्या घारीने चारा घेऊन आपल्या पिल्लाकडे ज्या झेपेने यावे तसेच ने वर अंगण चढून आलेल्या लेकाला केले.
- (a) अंजना
(b) रंजना
(c) सखू
(d) मनकर्णा

- (8) भारतीय राज्यघटनेचे शिल्पकार म्हणून यांना ओळखले जाते.
- (a) डॉ. राजेंद्र प्रसाद
(b) पंडित नेहरू
(c) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
(d) डॉ. राधाकृष्णन सर्वपल्ली
- (9) निसर्गाच्या लहरीला, वीजमंडळाच्या मनमानीला, व्यापाऱ्यांच्या करणीला, चोरट्यांच्या कमाईला कोष्टकात स्तंभच नसतो.
- (a) शेतकऱ्यांच्या
(b) कृषिअर्थतज्ज्ञांच्या
(c) सरकारच्या
(d) वरीलपैकी नाही
- (10) उत्पादन खर्चाची किमान अट न घालता आपल्या हक्काच्या मालाचा जो लिलाव करतो, त्याला व्यावसायिक भाषेत 'दिवाळखोर' म्हणतात, बोलीभाषेत 'बुडत्या' म्हणतात, वर्गीय भाषेत म्हणतात.
- (a) व्यापारी
(b) शेतकरी
(c) कामगार
(d) नोकरदार

(Theory)

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
- (i) 'काळी राधा' या कथेतील स्त्रीमनाच्या घालमेलीचे चित्रण करा.
- (ii) सुमित्रा गोखले विषयी लेखकाच्या मनात अकस्मात निर्माण झालेली सहानुभूतीची लाट का ओसरली ? ते तुम्ही अभ्यासलेल्या कथेच्या आधारे लिहा.
3. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
- (i) 'प्रेषिताचा संदेश' या कथेतून भविष्यातील विज्ञानाच्या आविष्काराचा वेध लेखकाने कसा घेतला आहे ? ते सांगा.
- (ii) कुटुंबासाठी अहोरात्र राबणाऱ्या सोशीक आईचे चित्रण 'ईद' या कथेतून कसे आले आहे ? ते लिहा.
4. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
- (i) छत्रपती शाहू महाराजांच्या लोकोत्तर कार्याचा गौरव डॉ. आ.ह. साळुंखे यांनी कसा केला आहे ? ते लिहा.
- (ii) संत गाडगेबाबा यांनी अज्ञान, अंधश्रद्धा व कर्मकांडांना मूठमाती देणारे कोणते विचार सांगितले आहेत. ते तुमच्या शब्दांत सांगा.

This question paper contains 4+1 printed pages]

P—199—2015

FACULTY OF ARTS

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

NOVEMBER/DECEMBER, 2015

ENGLISH (Optional)

Paper I

(Study of Short Story and Fiction)

(MCQ + Theory)

(Thursday, 3-12-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

MCQ

1. Multiple choice questions :

(i) Name the author of 'The Canterbury Tales' :

(a) Chaucer

(b) Dryden

(c) Milton

(d) Nathaniel Hawthorne

P.T.O.

(ii) 'The Modern Theory of Short Story Writing' by Nathaniel Hawthorne and Edgar Allen Poe laid stress on

- (a) Plot
- (b) Technique
- (c) Final impression
- (d) Character

(iii) 'The Delightful Humorous Tales' are concerned to

- (a) John Galsworthy
- (b) W.W. Jacob
- (c) D.H. Lawrence
- (d) Aldous Huxley

(iv) Match the following pairs :

(1) R.L. Stevenson	(i) Russian
(2) Guy De Maupassant	(ii) English
(3) Anton Chekov	(iii) American
(4) Earnest Hemingway	(iv) French

- (a) (1-ii), (2-iv), (3-i), (4-iii)
- (b) (1-ii), (2-iii), (3-iv), (4-i)
- (c) (1-iv), (2-ii), (3-i), (4-iii)
- (d) (1-iii), (2-iv), (3-ii), (4-i)

(v) Stories in 'The Canterbury Tales' are narrated through the mouths of

- (a) Farmers
- (b) Professionals
- (c) Pilgrims
- (d) Teachers

(vi) Who was Makhan ?

- (a) Phatik's younger brother
- (b) Phatik's elder brother
- (c) Phatik's friend
- (d) Bishambar's son

(vii) Where does the story 'A Woman is Dead' take place ?

- (a) Meerut
- (b) Bombay
- (c) Calcutta
- (d) Delhi

(viii) Bob chose to go to to seek his fortune.

(a) New York

(b) East

(c) West

(d) Chicago

(ix) Why did the swallow stay behind ?

(a) He was lazy

(b) He was in love with reed

(c) He wants to see the Happy Prince

(d) He was suffering from fever

(x) In the story, 'A Ghost' the narrator's friend's wife died due to

(a) Cancer

(b) Tuberculosis

(c) Heart disease

(d) Accident

Theory

2. Describe the theme of 'Homesickness' in the story 'The Home Coming'. 10

Or

What does the title of the story 'The Open Window' signify ?

3. How does Jimmy fulfill his duty as a friend and as a policeman ? 10

Or

Why did the Angel consider the leaden heart and the dead bird as the most precious things in the city ?

4. Attempt any *two* of the following questions : 10

- (a) Write in brief on the structure of short story.
- (b) What were the effects of the loss of a lesson-book in Phatik's life ?
- (c) What did Mr. Samuel see when he was looking for the papers ?
- (d) Why did Mrs. Varma decide to dedicate rest of her life in worshipping Lord Krishna ?

This question paper contains 4+1 printed pages]

P—218—2015

FACULTY OF ARTS

B.A. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

ENGLISH (Optional)

Paper II

(Study of Drama-One Act Play)

(MCQ + Theory)

(Saturday, 31-10-2015) Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B.:— (i) All questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(MCQ)

1. (i) Who wrote the one-act play 'Riders To The Sea' ?
 - (a) Noel Coward
 - (b) J.M. Synge
 - (c) Anton Chekov
 - (d) None of the above

P.T.O.

- (ii) Samuel Beckett is famous for his.....plays.
- (a) Absurd
 - (b) Comedy
 - (c) Tragicomedy
 - (d) Problem
- (iii) The history of the one-act play dates far back to the early.....and Miracle plays.
- (a) Comedy
 - (b) Morality
 - (c) Interlude
 - (d) Mystery
- (iv) Who wrote 'The Old Lady Shows Her Medals' ?
- (a) Sir James
 - (b) Samuel Beckett
 - (c) G.B. Shaw
 - (d) Anton Chekov

(v)is the soul of the one-act play.

- (a) Full length
- (b) Two plots
- (c) Brevity
- (d) None of the above

(vi) Maurya lost.....family members because of the sea.

- (a) Eight
- (b) Six
- (c) Ten
- (d) Two

(vii) Who gave Michael's clothes to Nora ?

- (a) Teacher
- (b) Father
- (c) Young Priest
- (d) None of the above

(viii) Why does Wasserkopf go to the high school ?

- (a) To get his result
- (b) To get his tuition fees back
- (c) To get his transfer certificate
- (d) To get a job

(ix) Who is the father of Hamm ?

- (a) Clov
- (b) Wasserkopf
- (c) Nagg
- (d) None of the above

(x) The chairman of the Joint Stock Bank is :

- (a) Kusma Khirin
- (b) Merchutkina
- (c) Shipuchin
- (d) None of the above

(Theory)

1. How do the school masters defend themselves in the reexamination of Wasserkopf ? 10

Or

Bring out the absurdity in 'Endgame'.

2. Bring out the pathos in 'Riders to the Sea'. 10

Or

Discuss comic elements in 'The Anniversary'.

3. Answer the following questions in brief :

- (A) Write a short note on the origin of one-act play. 5

Or

Write Wasserkopf's views about old school and its staff.

- (B) How is the news of Bartley's death taken in the family ? 5

Or

Write a note on the character of Shipuchin.